

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/98/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6320202415
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6320202415.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a sudcov Mgr. Martina Štubniaka a Mgr. Janky Benkovičovej, v spore žalobcu Obec Čierny Balog, so sídlom Závodie 2/2, Čierny Balog, IČO: 00 313 343, právne zastúpeného JUDr. Marianom Holým, advokátom, so sídlom B. Němcovej 1/A, Brezno, proti žalovanému B. Z., narodenému XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom Do X. XXXX/X, J. Z., o vypratanie nelegálnej stavby, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Brezno č. k. 3C/24/2020-25 z 23. novembra 2020, takto

rozhodol:

- I. Uznesenie okresného súdu potvrdzuje s tým, že vec postupuje Obci Čierny Balog.
- II. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Brezno (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým uznesením konanie zastavil (I. výrok). Žalovanému náhradu trov konania nepriznal (II. výrok).

2. Súd prvej inštancie potrebu zastavenia konania videl v tom, že pokiaľ sa žalobca domáhal vypratania nelegálnej stavby patriacej žalovanému (prízemnej budovy o rozmeroch cca 4,1 m x 5,4 m postavenej na pozemku C-KN parc. č. XXX/XX k. ú. J. Z.), ktorému bola uložená povinnosť túto stavbu odstrániť rozhodnutím Obce Čierny Balog č. OCÚ-ČB-M zo dňa 20. 08. 2018 (právoplatným dňa 31. 10. 2018 a vykonateľným dňa 29. 01. 2019), v zmysle ust. § 3 a § 4 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nemal právomoc na rozhodnutie takejto veci. Prvoinštančný súd poukázal na ust. § 126 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) majúci za to, že nie je možné úspešne sa domáhať vypratania nehnuteľnosti voči jej vlastníkovi, ktorý je súčasne i jej užívateľom, hoci ide o nehnuteľnosť užívanú bez stavebného a kolaudačného rozhodnutia a tiež odkázal na ust. § 88 ods. 1 písm. b) a na ust. § 96 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „zákon č. 50/1976 Zb.“, resp. „stavebný zákon“) argumentujúc, že sám žalobca môže v správnom konaní nielenže vydať rozhodnutie o odstránení stavby ale toto rozhodnutie aj realizovať. Ohľadne trov konania aplikoval ust. § 251 a § 252 CSP a žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

3. Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca tvrdiac, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Poukázal na to, že súd prvej inštancie síce konštatoval, že žaloba o vypratanie nehnuteľnosti má súkromnoprávny charakter a podľa § 126 OZ sa vypratania nehnuteľnosti môže domáhať vlastník, resp. ten, kto je oprávnený mať vec u seba, napriek tomu ale súd uzavrel, že žalobca sa nemôže domáhať vypratania nehnuteľnosti, pretože vlastníkom nelegálnej stavby a zastavaného pozemku je žalovaný.

Súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že vypratanie spornej stavby je oprávnený nariadiť samotný žalobca v správnom konaní podľa § 88 ods. 1 písm. b) v spojení s § 96 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. a že táto stavba bezprostredne ohrozuje život a zdravie osôb. Toto však nebolo v konaní dostatočne preukázané a v tomto smere nebolo vykonané ani žiadne dokazovanie, pretože podľa aktuálneho stanoviska Stavebného úradu Brezno sa ohrozenie života a zdravia stavbou preukazuje znaleckým posudkom a takýto posudok nebol v tomto konaní vypracovaný.

5. Ďalej žalobca uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci spočíva vo vyhodnotení otázky aktívnej vecnej legitímácie a oprávnenosti súdu konať. Zopakoval, že ako správny orgán vydal rozhodnutie o odstránení nelegálnej stavby, ktoré žalovaný nerešpektoval, preto bol podaný návrh na vykonanie exekúcie. Súdny exekútor ho následne vyzval, aby odstránenie stavby vykonal sám alebo niekým iným na náklady povinného, preto sa žalobca rozhodol vykonať práce prostredníctvom vlastnej príspevkovej organizácie. Za účelom zabezpečenia ochrany života, zdravia a majetku osôb je ale potrebné, aby pred samotnou realizáciou odstránenia stavby bola táto vyprataná a práve to bolo aj dôvodom podania žaloby na súd. Zdôraznil, že nelegálna stavba nespĺňa základné požiadavky pre stavbu, čo sa týka najmä bezpečnosti stavby pri jej užívaní a jej požiarnej bezpečnosti, to ale samo o sebe neznamená, že by stavba bezprostredne ohrozovala život a zdravie osôb. Preto nie je jednoznačne preukázané, že by ako správny orgán mohol nariadiť aj vypratanie stavby podľa § 96 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. a teda nie je preukázaná právomoc stavebného úradu na rozhodnutie o vyprataní stavby. Uzavrel, že pokiaľ sa na pokyn súdneho exekútora rozhodol realizovať odstránenie stavby vo vlastnej réžii, nadobudol vzťah medzi ním a žalovaným súkromnoprávny charakter a ak niet iného orgánu, ktorý by vo veci mohol rozhodnúť, je daná právomoc súdu podľa § 3 a § 4 CSP.

6. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

8. Odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd správne a opodstatnene zastavil konanie kvôli nedostatku právomoci na prejednanie a rozhodnutie tejto veci. Aj podľa odvolacieho súdu ide o vec, ktorá nespadá do právomoci súdu čoho dôsledkom je vždy zastavenie konania.

9. Právomoc súdu sa totiž považuje za neodstrániteľnú procesnú podmienku konania, na ktorú súd podľa § 161 ods. 1 CSP prihliada kedykoľvek z úradnej povinnosti bez toho, že by nedostatok tejto podmienky musel byť stranami namietaný. Ak sa zistí, že vec nepatrí do právomoci súdu, podľa § 10 ods. 1 CSP (v nadväznosti na § 161 ods. 2 CSP) musí súd konanie zastaviť a postúpiť vec príslušnému orgánu.

10. Rozsah a druh vecí (právomoc súdu), ktoré súd prejednáva vymedzuje § 3 CSP tak, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Ust. § 4 CSP určuje, že iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

11. Z takéhoto vymedzenia právomoci súdu vyplýva pravidlo, že v civilnom súdnom konaní prejednáva a rozhoduje súd spory a iné právne veci vyplývajúce predovšetkým zo vzťahov súkromnoprávnej povahy, pričom vzťahy ktoré takýto charakter nemajú, sú prejednávané v civilnom súdnom konaní len v zákonom stanovených prípadoch. Spory (veci), ktoré svojou povahou nespĺňajú uvedené predpoklady teda nepatria do právomoci súdu.

12. Súkromnoprávne vzťahy sú typické tým, že nejde o vzťahy charakterizované vzájomnou nadriadenosťou, resp. podriadenosťou jeho subjektov, ako je to z právnej teórie známe pri výklade dualizmu medzi súkromným a verejným právom. Pre súkromnoprávne vzťahy je príznačné, že jeho subjekty majú rovnaké právne postavenie. Subjekty sú si právne rovné a teda žiaden z nich v danom vzťahu nedisponuje mocou jednostranne ukladať povinnosti druhému ani ich plnenie autoritatívne vynucovať. A naopak, verejnoprávnu povahu majú vzťahy vyznačujúce sa tým, že na jednej strane vystupuje orgán verejnej správy disponujúci svojou pôsobnosťou a právomocou, ktorú v danom vzťahu k podriadenému subjektu aj vykonáva.

13. V súdnej veci sa žalobca domáhal vypratania stavby žalovaného postavenej bez stavebného povolenia tvrdiac, že bez uloženia povinnosti žalovanému stavbu vypratať, nemôže reálne vykonať svoje rozhodnutie o odstránení stavby zo dňa 20. 08. 2018, ktorým takúto povinnosť žalovanému uložil.

14. Okresný súd vzhľadom na takéto skutkové vymedzenie žaloby potom správne zadefinoval, že žaloba o vypratanie nehnuteľnosti majúca svoj podklad v ust. § 126 ods. 1 a 2 OZ je právnym prostriedkom smerujúcim k ochrane vlastníckeho práva. Odvolací súd k tomu dodáva, že vo svojej podstate ide o nástroj slúžiaci na ochranu subjektívneho vlastníckeho práva ako práva majúceho základ rýdzo v súkromnom práve.

15. V nadväznosti na to vzhľadom na skutkové vymedzenie žalobcom uplatneného nároku je zrejmé, že medzi žalobcom a žalovaným nejde o súkromnoprávny vzťah, ktorý by vyplýval z porušenia vlastníckeho práva žalobcu. Žalobca sa nedomáha ochrany svojho vlastníckeho práva, ale požaduje stavbu patriacu žalovanému vypratať kvôli potrebe jej následného odstránenia na podklade právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ukladajúceho žalovanému takúto povinnosť. Toto rozhodnutie bolo vydané podľa § 88 ods. 1 písm. b) stavebného zákona žalobcom ako príslušným stavebným úradom, je výsledkom správneho procesu podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v ktorom mal žalobca ako orgán verejnej správy postavenie nadriadeného subjektu voči žalovanému a teda žalobou uplatnený nárok má svoj základ v práve verejnom a nie v práve súkromnom. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným je upravený osobitným právnym predpisom - stavebným zákonom č. 50/1976 Zb., ktorý je právnym predpisom verejného práva a ktorý rieši dôsledky stavby postavenej bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním (§ 88 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb.). Medzi žalobcom a žalovaným preto nejde o súkromnoprávny vzťah, ale o vzťah verejnoprávny, ktorý do právomoci súdu podľa § 3 CSP nepatrí. Na prejednanie a rozhodnutie súdu tento vzťah nepatrí ani podľa § 4 CSP, pretože v takejto veci žiaden zákon právomoc súdu neustanovuje.

16. Charakter žalovaného nároku ako nároku založeného na verejnoprávnom vzťahu sa nezmenil ani v dôsledku priebehu, či aktuálneho stavu exekučného konania týkajúceho sa núteného výkonu rozhodnutia žalobcu o odstránení stavby zo dňa 20. 08. 2018, pretože ide len o dôsledok príslušného ustanovenia zákona o spôsobe výkonu exekúcie podľa § 191 ods. 4 Exekučného poriadku. Inými slovami, skutočnosť, že k odstráneniu stavby žalovaného (zatiaľ) nedošlo ani prostredníctvom exekučného konania, nemení nič na verejnoprávnej povahe vzťahu medzi žalobcom a žalovaným.

17. Podľa ust. § 96 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. je v právomoci príslušného stavebného úradu uloženie povinnosti vypratať stavbu, ktorá bezprostredne ohrozuje život alebo zdravie osôb. Z hľadiska vymedzenia právomoci súdu nemá potom právnu relevanciu, či je takéto ohrozenie bezprostredné alebo nie, pretože odvolací súd už uviedol, že právomoc súdu závisí na povahe právneho vzťahu (§ 3 CSP), resp. na zákonom odkaze (§ 4 CSP) a nie na tom, či sú v konkrétnom prípade naplnené citovaným ustanovením určené podmienky na vydanie rozhodnutia o vypratání stavby. Nebolo tak potrebné v tomto konaní znaleckým posudkom zisťovať stupeň ohrozenia života a zdravia osôb, pretože ani prípadná absencia splnenia podmienok určených v ust. § 96 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. nemôže založiť právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu. Odvolací súd dodáva, že prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí nikde nekonštatoval, že stavba žalovaného bezprostredne ohrozuje život a zdravie osôb (ako to tvrdil žalobca v odvolaní), skôr naopak, sám žalobca na poslednej strane žaloby uviedol, že nelegálna stavba žalovaného je zdrojom ohrozenia života, zdravia a majetku osôb, ktoré majú svoje obydlia postavené v jej priamom susedstve a blízkosti. Je preto len na žalobcovi, aby v rámci správneho konania posúdil mieru rizika plynúceho zo stavby žalovaného.

18. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru o vecnej správnosti výroku uznesenia prvoinštančného súdu, ktorým bolo konanie zastavené. Vecne správnym bol tiež závislý výrok o trovách konania, kde síce prvoinštančný súd nepoužil ust. § 256 ods. 1 CSP (ktoré po správnosti použiť mal), i tak ale správne vyslovil, že sa žalovanému náhrada trov konania nepriznáva z dôvodu, že mu žiadne nevznikli. Správnosť výroku o trovách konania pritom žalobca žiadnymi konkrétnymi odvolacími dôvodmi nespochybnil.

19. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1 CSP uznesenie prvoinštančného súdu potvrdil s tým, že sa podľa § 10 ods. 1 CSP vec postupuje Obci Čierny Balog (t. j. žalobcovi), keďže súd prvej inštancie v súvislosti so zastavením konania tak opomenul urobiť. Samotný žalobca je totiž podľa § 117

ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. ako príslušný stavebný úrad orgánom, v ktorého právomoci je podľa § 96 ods. 1 cit. zákona rozhodnutie o vypratání predmetnej stavby.

20. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ust. § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade bol v odvolacom konaní plne úspešný žalovaný, zásadne by teda mal nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania. Pretože však zo spisu odvolací súd nezistil, že by žalovanému v odvolacom konaní nejaké konkrétne trovy vznikli (k odvolaniu žalobcu sa nevyjadril), odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa

toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).